

Zaļais publiskais iepirkums granulu piegādei Valkas pilsētai

Organizācijas: Latvijas Vides investīciju fonds un Valkas novada dome

- Labākas kvalitātes granulu iepirkums labākai siltumspējai, sadegšanas iekārtu darbībai un zemākām emisijām

Parastais iepirkums

Zemākā cena, zemākas kvalitātes prasības
Koksnei ar nezināmu izcelsmi
nezināma ietekme uz CO₂ līdzsvaru

Zaļais (PRIMES) iepirkums

Augstākas kvalitātes granulas
ar lielāku siltumatdevi no
zināmiem avotiem

Rezultāti

Iespējamā CO₂ uztvere,
zināmas izcelsmes mežiem
augot 328 t

Ievads

1.1 ĪSUMĀ

Valkas novada dome izvēlējās izmantot zaļā publiskā iepirkuma pamatprincipus, lai iegādātos granulas ēku apsildei. Tomēr, lai arī izmantotu zaļā iepirkuma pamatprincipus, pašvaldība vēlējās nesadārdzināt izmaksas. Sadarbībā ar PRIMES projekta speciālistiem, pašvaldības iepirkumu speciālisti izstrādāja iepirkumu, kurā izvēlētos saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu.

1.2 SITUĀCIJAS APRAKSTS

Biomasu parasti uzskata par zaļu izvēli, bet tas ne vienmēr atbilst patiesībai: sliktākajā gadījumā tās ieguvei tiek neatgriežami noplicinātas mežu platības, neefektīvā ražošanā izmantotais fosilais kurināmais, kā arī transportēšana rada lielas CO₂ emisijas, zemas kvalitātes granulām ir maza siltumatdeve un tās var bojāt iekārtas, kā arī rada daudz izmešu.

1.3 RISINĀJUMI

Pasūtītājs nolēma iekļaut zaļos kritērijus iepirkuma procesā. Pēc apspriešanās ar tirgus dalībniekiem, Latvijas Biomasas asociāciju un ieinteresētajām pusēm (NVO), pašvaldība nolēma izmantot brīvprātīgas ENPlus sertifikācijas standarta prasības, ko Eiropas biomasas asociācijas. Šis sertifikāts pieprasa izsekojamu granulu izcelsmi, ierobežo oglekļa pēdu no visā granulu ražošanas dzīves ciklā, un garantē augstāku kvalitāti. Tāpat arī pasūtītājs vēlējās iepirkt granulas ar zemākām transporta izmaksām.

Iepirkuma raksturojums

- **Iepirkuma priekšmets:** Kokskaidu granulu piegāde Valkas novada domei.
- Līguma vērtība: 23 880 € (bez PVN).
- Iepirkuma veids: atklāts konkurss.
- Līguma veids: tiešais piegādes līgums
- Nav dalīts daļās.

Iepirkuma mērķi

Mērķis ir izvēlēties saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu labas kvalitātes granulām.

Iepirkuma metode

Zaļie kritēriji tika iekļauti atlases kritērijos, tehniskajā specifikācijā, izvēles kritērijos un līguma izpildes noteikumos.

- **Atlases prasībās**

Pretendenta piedāvātās kokskaidu granulas ir sertificētas un atbilstošas kvalitātes prasībām – pretendents ir spēkā esošs ENplus sertifikāts vai līdzvērtīgs analogs, un tas ir reģistrēts publiski pieejamā reģistrā:

<http://www.enplus-pellets.eu/production/certified-producers/> (kokskaidu granulu ražotājiem);

<http://www.enplus-pellets.eu/trade/certified-traders/> (kokskaidu granulu tirgotājiem);

vai līdzvērtīgā reģistrā.

- **Tehniskās specifikācija:**

- Tehniskajam piedāvājuma jāpievieno ENplus akreditētas apsekošanas iestādes izsniegta laboratorijas testa rezultāta, kurš ir bijis par pamatu ENplus sertifikāta izsniegšanai vai pagarināšanai, kopija, kas apliecina pretendenta spējas līguma darbības laikā nodrošināt kokskaidu granulu kvalitāti atbilstoši pretendenta iesniegtajam tehniskajam piedāvājumam, vai līdzvērtīgs dokuments. Kokskaidu granulu paraugus pie sertifikāta turētāja ir izņēmis ENplus sarakstos iekļauts inspektors vai līdzvērtīgi sertificēts eksperts atbilstoši standarta EN 14778 prasībām.
- Kokskaidu granulu kvalitātes prasības:
 - kvalitātes prasības atbilstoši ENplus A1 klasei, <http://www.enplus-pellets.lv/wp-content/uploads/2016/03/ENplus-rokasgramata-3.0-Latvijas-versija.-3.-dala.pdf>.
 - ģeometriskais lielums 6-8 mm diametrā ar 3,15-40mm garumu, sapresētas tilpumsvarā 600-750kg uz kubikmetru;
 - augstākās kvalitātes granulās, sausas (relatīvais mitrums < 10%), ķīmiski un no piemaisījumiem tīras, bez svešķermeņiem (tajā skaitā mizām) un skaidu smalkumiem;
 - siltumspēja ne mazāk kā 4,6 kWh/kg;
 - pelnu saturs mazāks kā 0,7% no sadedzinātā svara.
 - Kokskaidu granulām jābūt safasētām 15 - 30 kg ietilpības otrreizēji pārstrādājamā vai vairākkārt izmantojamā iepakojumā, ko pēc izmantošanas paņem granulu piegādātājs un utilizē atbilstoši normatīvo aktu prasībām

- **Vērtēšanas kritēriji**

- Piedāvājuma izvēles kritērijs ir Nolikumam un tā pielikumiem atbilstošs saimnieciski izdevīgākais piedāvājums.
- Saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma izvēles kritēriji un to skaitliskās vērtības:

Kritērija apzīmējums	Vērtēšanas kritēriji	Maksimālais punktu skaits
K1	Piedāvātā cena iepirkuma priekšmeta izpildei, EUR bez PVN	70
K2	Pelnu saturs	15
K3	Videi draudzīga preču piegāde	10
K4	Kokskaidu granulu neto (zemākā) siltumspēja	5
Maksimālais iespējamais punktu skaits:		100

Tā kā piegādes vietas bija vairākas, lai aprēķinātu videi draudzīgu preču piegādi, aprēķināja vidējo attālumu proporcionāli piegādāto granulu masai attiecīgajā vietā.

- **Līguma izpildes prasības.**

Piegādātājs atbild par piegādātā kurināmā kvalitāti un sedz pasūtītājam visus pierādītos ar kurināmā neatbilstību kvalitātei saistītos zaudējumus.

Par piegāžu nokavējumu ilgāk par 10 dienām Piegādātājs maksā Pasūtītājam līgumsodu 0,1% apmērā no Līguma summas par katru nokavēto dienu, bet ne vairāk kā 10% no Līguma summas.

Ja kurināmā kvalitāte neatbilst iepirkuma tehniskās specifikācijas prasībām, tad tas netiek pieņemts, kurināmā kravas savākšana un izvešana no piegādes vietas teritorijas notiek uz Piegādātāja rēķina.

Kritēriju izstrāde

Tā kā nav vienotu Eiropas zaļā iepirkuma kritēriju granulām, PRIMES projekta speciālisti palīdzēja Valkas novada domei organizēt tikšanos ar potenciālajiem piegādātājiem, Latvijas Biomasas asociāciju un vides nevalstiskajām organizācijām, lai apspriestu izvirzāmos kritērijus kvalitatīvām un paaugstinātām vides aizsardzības prasībām atbilstošu granulu iepirkums. Sanāksmes dalībnieki vienojās, ka granulas, kas atbilst ENplus sertifikācijai, būtu labs iesākums. Tomēr pašreizējais standarts neiekļauj prasības ilgtspējīgi apsaimniekotiem mežiem, un šī prasība būtu jāiekļauj papildus. Tomēr arī ENplus standarts nākotnē paredz iekļaut prasību, ka granulu izcelsmei jābūt no ilgtspējīgi apsaimniekotiem mežiem.

Rezultāti

4 pretendenti piedalījās konkursā; pretendents ar labāko cenu piedāvāja arī granulas ar zemāko pelnu saturu (0,4%) un otro labāko siltumspēja (5 kWh/kg).

	PRIMES iepirkums, t /gadā
CO ₂ emisijas no koksnes sadedzināšanas, t	328
CO ₂ emisijas no granulu ieguvei un saražošanai	13-82
Mežā uztvertais CO ₂	328

Aprēķini ir balstīti uz oglekļa saturu koksnes granulās un informācija par granulu ražošanas dzīves ciklā radītajām emisijām.¹

Diemžēl pēc pirmās supplīes Valkas pilsētas saņēma sūdzības no saviem apkures operatoriem, ka piegādātās granulas neatbilst gaidītajai kvalitātei, radot aizdomas, ka piegādātājs piegādā citas, nevis solītās ENplus sertificētās granulas. Šobrīd pilsēta gatavo dokumentus sūdzības iesniegšanai sertifikācijas iestādē, kā arī līguma laušanai, ja aizdomas apstiprināsies.

Gūtās mācības

- Iepirkumu sagatavošanas procesā ir ļoti svarīgas konsultācijas ar tirgus dalībniekiem, citām ieinteresētajām pusēm, lai izstrādātus lietderīgus, pārbaudāmus kritērijus.

¹http://www.biomassenergycentre.org.uk/portal/page?_pageid=75,163182&_dad=portal&_schema=PORTAL

- Atbilstību ENplus vai kādam analogam standartam vajadzētu ņemt kā minimālo zaļo prasību koksnes granulu iepirkumā, un daudzi tirgotāji un ražotāji ir gatavi piegādāt šādas granulas.
- Zaļais iepirkums nevar pilnībā novērst krāpniecību, bet skaidri kvalitātes kritēriji palīdzēs identificēt problēmas un panākt piegādes uzlabošanu vai līguma laušanu. Tāpēc arī līguma izpildes prasību definēšana līgumā ir ļoti svarīga.
 - Apmācības granulu pieņēmējiem varētu nodrošināt labāku kvalitātes kontroli, ātrāk identificējot piegādes un kvalitātes problēmas.
 - Nākotnē, pilnveidojot granulu zaļo iepirkumu, nepieciešams iekļaut prasību, ka granulām jānāk no ilgtspējīgas mežsaimniecības (atbilstoši FSC un PEFC sertifikātu prasībām). Tomēr Valkas pieredze liecina, ka zināmas izcelsmes granulas un atbilstība ENplus vai analogai sertifikācijai jābūt obligātai.
 - Nākamais solis būtu prasība granulu piedāvājumā iekļaut CO₂ emisijām visā to dzīves cikla (tas ir, saražošanas) laikā, un izmantot to kritēriju izvēlei. Sertifikācijas sistēmas prasa šādu informāciju aprēķināt.

Saziņai

zane.bilzena@lvif.gov.lv; jana.simanovska@lvif.gov.lv

Par PRIMES

PRIMES projekts sešās Eiropas valstīs - Dānijā, Zviedrijā, Latvijā, Horvātijā, Francijā un Itālijā - palīdz pašvaldībām īstenot zaļo publisko iepirkumu, pārvarot resursu un zināšanu trūkuma radītās barjeras.

PRIMES mērķis ir attīstīt valsts un pašvaldību iepirkuma veicēju pamatprasmes un sniegt dažādus paraugus un citus instrumentus, kas palīdzētu ieviest zaļā publiskā iepirkuma konkursus, tādējādi ietaupot enerģiju un mazinot CO₂ emisijas - www.primes-eu.net

Par GPP 2020

GPP 2020 projekts palīdz ieviest zemu oglekļa dioksīda emisiju iepirkumus Eiropā, tādējādi palīdzot sasniegt Eiropas Savienības mērķus klimata politikā līdz 2020 gadam: samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas par 20%, palielināt atjaunīgās enerģijas īpatsvaru par 20%, un palielināt energoefektivitāti par 20%.

Šim nolūkam GPP 2020 ietvaros tiks īstenoti vairāk kā 100 zemu oglekļa dioksīda emisiju iepirkumus, radot būtisku CO₂ emisiju samazinājumu. Turklāt GPP 2020 īsteno arī veiktspējas celšanas programmu, tostarp organizējot apmācības un pieredzes apmaiņu. www.gpp2020.eu

Atbildību par šīs publikācijas saturu pilnībā uzņemas tās autori. Tā ne vienmēr atspoguļo Eiropas Komisijas skatījumu. Ne EASME, ne Eiropas Komisija nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas izmantošanu.

Atruna

Šī publikācija satur vispārīgu informāciju par šeit aprakstīto iepirkuma procedūru, un tā ir domāta kā vispārīgas vadlīnijas. To nevar uzskatīt par juridisku konsultāciju. Gadījumā, ja Jums rodas kādi jautājumi, lūdzu, sazinieties ar projekta partneri Latvijā, kā norādīts šajā dokumentā.

